

การประเมินผล

โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

การประเมินผลโครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 เป็นการเก็บข้อมูลจากเกษตรกรผู้ผ่านการอบรมเกษตรกรผู้นำ โครงการ ศพก. ปี 2565 รวมทั้งสิ้นจำนวน 26,178 ราย จากทั่วประเทศ สรุปข้อมูลได้ 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรผู้เข้ารับการอบรม

1.1 ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกร

แบ่งเป็น เพศชาย จำนวน 11,852 ราย (คิดเป็นร้อยละ 45.27) และเพศหญิง จำนวน 14,326 ราย (คิดเป็นร้อยละ 54.73) อายุเฉลี่ยของเกษตรกรอยู่ที่ 54 ปี โดยมีเกษตรกรผู้ตอบข้อมูลที่อายุมากที่สุด คือ 89 ปี และน้อยที่สุด คือ 16 ปี ระดับการศึกษาของเกษตรกรส่วนใหญ่ คือ ระดับประถมศึกษา จำนวน 10,976 ราย (คิดเป็นร้อยละ 44.32) รองลงมา คือ ระดับมัธยมปลาย/ปวช. จำนวน 5,306 ราย (คิดเป็นร้อยละ 21.42) และ ระดับมัธยมต้น จำนวน 4,538 ราย (คิดเป็นร้อยละ 18.32) ตามลำดับ รายละเอียดข้อมูลตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรผู้ตอบข้อมูล

รายการ	จำนวน	หน่วย	ร้อยละ
1. เพศ			
- ชาย	11,852	ราย	45.27
- หญิง	14,326	ราย	54.73
2. อายุ			
- น้อยที่สุด	16	ปี	-
- มากที่สุด	89	ปี	-
- อายุเฉลี่ย	54	ปี	-
3. ระดับการศึกษา			
- ไม่สำเร็จการศึกษา	383	ราย	1.55
- ระดับประถมศึกษา	10,976	ราย	44.32
- ระดับมัธยมต้น	4,538	ราย	18.32
- ระดับมัธยมปลาย/ปวช.	5,306	ราย	21.42
- ระดับปวส.	1,516	ราย	6.12
- ระดับปริญญาตรี	1,670	ราย	6.74
- ระดับปริญญาโท	289	ราย	1.16
- ระดับปริญญาเอก	90	ราย	0.36

ที่มา : จากการสำรวจ

1.2 การประกอบอาชีพด้านการเกษตร

1.2.1 อาชีพหลัก มากที่สุด คือ เกษตรกร จำนวน 24,086 ราย (คิดเป็นร้อยละ 94.76) รองลงมาคือ รับจ้างภาคการเกษตร จำนวน 436 ราย (คิดเป็นร้อยละ 1.72) และ ทำงานประจำ จำนวน 433 ราย (คิดเป็นร้อยละ 1.70) ตามลำดับ

1.2.2 ประสบการณ์ทำอาชีพเกษตร เกษตรกรมีประสบการณ์ในการทำเกษตรเฉลี่ย 25 ปี โดยเกษตรกรมีประสบการณ์มากที่สุด คือ 70 ปี และน้อยที่สุด คือ 1 ปี รายละเอียดข้อมูลตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การประกอบอาชีพด้านการเกษตรของเกษตรกรผู้ตอบข้อมูล

รายการ	จำนวน	หน่วย	ร้อยละ
1. อาชีพหลัก			
ในภาคการเกษตร			
- เกษตรกร	24,086	ราย	94.76
- รับจ้างภาคการเกษตร	436	ราย	1.72
นอกภาคการเกษตร			
- รับจ้างนอกภาคการเกษตร	191	ราย	0.75
- ทำงานประจำ	433	ราย	1.70
- ธุรกิจส่วนตัว	272	ราย	1.07
2. ประสบการณ์ทำอาชีพเกษตร			
- น้อยที่สุด	1	ปี	-
- มากที่สุด	70	ปี	-
- อายุเฉลี่ย	25	ปี	-

ที่มา : จากการสำรวจ

หมายเหตุ ประสบการณ์ทำอาชีพเกษตร นับตั้งแต่เริ่มทำการเกษตรเป็นอาชีพและมีรายได้เป็นของตนเอง

1.3 การเป็น Smart Farmer และสมาชิกแปลงใหญ่

1.3.1 การเป็น Smart Farmer ก่อนการเข้ารับอบรมเกษตรกรผู้นำ มีเกษตรกรเป็น Smart Farmer จำนวน 4,500 ราย (คิดเป็นร้อยละ 17.72) หลังผ่านการอบรมเกษตรกรผู้นำ มีเกษตรกรเป็น Smart Farmer จำนวน 9,436 ราย (คิดเป็นร้อยละ 37.74) เพิ่มขึ้น จำนวน 4,936 ราย รายละเอียดข้อมูลตามตารางที่ 3.1

1.3.2 การเป็นสมาชิกแปลงใหญ่ ก่อนการเข้ารับอบรมเกษตรกรผู้นำ มีเกษตรกรเป็นสมาชิกแปลงใหญ่ จำนวน 9,147 ราย (คิดเป็นร้อยละ 36.17) โดยเป็นสมาชิกแปลงใหญ่ข้าวมากที่สุด จำนวน 3,861 ราย รองลงมาเป็นสมาชิกแปลงใหญ่พืชไร่ จำนวน 1,734 ราย และเป็นสมาชิกแปลงใหญ่ไม้ผล จำนวน 1,647 ราย ตามลำดับ หลังผ่านการอบรมเกษตรกรผู้นำ มีเกษตรกรเป็นสมาชิกแปลงใหญ่ จำนวน 10,103 ราย (คิดเป็นร้อยละ 43.33) เพิ่มขึ้น จำนวน 956 ราย โดยเป็นสมาชิกแปลงใหญ่ข้าวมากที่สุด จำนวน 4,017 ราย รองลงมาเป็นสมาชิกแปลงใหญ่ไม้ผล จำนวน 1,810 ราย และเป็นสมาชิกแปลงใหญ่พืชไร่ จำนวน 1,743 ราย ตามลำดับ รายละเอียดข้อมูลตามตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.1 การเป็น Smart Farmer ของเกษตรกรผู้ตอบข้อมูล

รายการ	จำนวน	หน่วย	ร้อยละ
การเป็น Smart Farmer			
ก่อนเข้ารับการอบรม			
- เป็น SF	4,500	ราย	17.72
- ไม่เป็น SF	20,891	ราย	82.28
หลังเข้ารับการอบรม			
- เป็น SF	9,436	ราย	37.74
- ไม่เป็น SF	15,567	ราย	62.26

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางที่ 3.2 การเป็นสมาชิกแปลงใหญ่ของเกษตรกรผู้ตอบข้อมูล

รายการ	จำนวน	หน่วย	ร้อยละ
การเป็นสมาชิกแปลงใหญ่			
ก่อนเข้ารับการอบรม			
- ไม่เป็นสมาชิกแปลงใหญ่	16,145	ราย	63.83
- เป็นสมาชิกแปลงใหญ่ ได้แก่	9,147	ราย	36.17
• ข้าว	3,861	ราย	42.21
• พืชไร่	1,734	ราย	18.96
• ไม้ยืนต้น	834	ราย	9.12
• ผัก/สมุนไพร	704	ราย	7.70
• ไม้ผล	1,647	ราย	18.01
• หม่อนไหม	98	ราย	1.07
• ไม้ดอกไม้ประดับ	64	ราย	0.70
• ปศุสัตว์	44	ราย	0.48
• ประมง	49	ราย	0.54
• แผลงเศรษฐกิจ	112	ราย	1.22
• อื่นๆ	0	ราย	0

ตารางที่ 3.2 การเป็นสมาชิกแปลงใหญ่ของเกษตรกรผู้ตอบข้อมูล (ต่อ)

รายการ	จำนวน	หน่วย	ร้อยละ
หลังเข้ารับการอบรม			
- ไม่เป็นสมาชิกแปลงใหญ่	13,214	ราย	56.67
- เป็นสมาชิกแปลงใหญ่	10,103	ราย	43.33
• ข้าว	4,017	ราย	39.76
• พืชไร่	1,743	ราย	17.25
• ไม้ยืนต้น	1,135	ราย	11.23
• ผัก/สมุนไพร	954	ราย	9.44
• ไม้ผล	1,810	ราย	17.92
• หม่อนไหม	98	ราย	0.97
• ไม้ดอกไม้ประดับ	66	ราย	0.65
• ปศุสัตว์	44	ราย	0.44
• ประมง	58	ราย	0.57
• แผลงเศรษฐกิจ	176	ราย	1.74
• อื่นๆ	2	ราย	0.02

ที่มา : จากการสำรวจ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลการดำเนินงาน

2.1 การเข้ารับบริการจาก ศพก.

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 เกษตรกรเข้ามารับการบริการจาก ศพก. เฉลี่ย จำนวน 4 ครั้ง/ปี เป็นการเข้ามาเพื่อศึกษา/เรียนรู้จากแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้ จาก ศพก./ศูนย์เครือข่าย ศพก. ด้วยตนเอง มากที่สุด จำนวน 14,090 ราย (คิดเป็นร้อยละ 76.18) รองลงมาคือ เข้ามารับการบริการจาก ศพก. เพื่อเข้ารับ การอบรมเกษตรกรผู้นำ จำนวน 13,659 ราย (คิดเป็นร้อยละ 53.45) และ เข้ามารับการบริการจาก ศพก. เพื่อขอรับข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตร จำนวน 13,013 ราย (คิดเป็นร้อยละ 49.37) ตามลำดับ รายละเอียด ข้อมูลตามตารางที่ 4

ตารางที่ 4 การเข้ารับบริการจาก ศพก. ของเกษตรกรผู้ตอบข้อมูล

รายการ	จำนวน	หน่วย	ร้อยละ
การเข้ารับบริการจาก ศพก.			
- เข้ารับการอบรมเกษตรกรผู้นำ 30 ราย/ศพก.	13,659	ราย	53.45
- ศึกษา/เรียนรู้จากแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้ จาก ศพก./ ศูนย์เครือข่าย ศพก. ด้วยตนเอง	14,090	ราย	76.18
- ขอรับข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตร	13,013	ราย	49.37

ตารางที่ 4 การเข้ารับบริการจาก ศพก. ของเกษตรกรผู้ตอบข้อมูล (ต่อ)

รายการ	จำนวน	หน่วย	ร้อยละ
- ขอรับบริการด้านการเกษตร	5,757	ราย	21.84
- เข้าร่วมงาน Field Day	8,135	ราย	30.86
- ขอปัจจัยการผลิต	3,330	ราย	12.63
- ขอรับคำปรึกษาปัญหาด้านการเกษตร	4,219	ราย	16.01
- อื่น ๆ	198	ราย	0.75

ที่มา : จากการสำรวจ

2.2 การเข้ารับบริการจาก ศพก. ในอนาคต

ในอนาคตเกษตรกรจะกลับเข้ามาใช้บริการศูนย์ ศพก. อีก เพื่อศึกษา/เรียนรู้จากแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้ จาก ศพก./ศูนย์เครือข่าย ศพก. ด้วยตนเอง มากที่สุด จำนวน 15,995 ราย (คิดเป็นร้อยละ 67.43) รองลงมาคือ เพื่อขอรับข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตร จำนวน 15,725 (คิดเป็นร้อยละ 66.29) และเข้ามารับ บริการจาก ศพก. เพื่อเข้ารับการอบรม จำนวน 11,318 ราย (คิดเป็นร้อยละ 47.72) ตามลำดับ และสาเหตุ ที่เกษตรกรไม่กลับเข้ามา/ไม่แน่ใจ ในการกลับมารับบริการที่ ศพก. เนื่องจาก ศพก. อยู่ไกลจากพื้นที่ทำ การเกษตร/บ้าน จำนวน 399 ราย (คิดเป็นร้อยละ 42.27) รองลงมา คือ สาเหตุอื่นๆ จำนวน 73 ราย (คิดเป็น ร้อยละ 7.73) และ สาเหตุไม่สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ จำนวน 72 ราย (คิดเป็นร้อยละ 7.63) ตามลำดับ รายละเอียดข้อมูลตามตารางที่ 5

ตารางที่ 5 การเข้ารับบริการจาก ศพก. ในอนาคตของเกษตรกรผู้ตอบข้อมูล

รายการ	จำนวน	หน่วย	ร้อยละ
การเข้ารับบริการจาก ศพก. ในอนาคต			
กลับเข้ามาใช้บริการอีก โดยจะเข้ามาใช้บริการในเรื่อง			
- เข้ารับการอบรม	11,318	ราย	47.72
- ศึกษา/เรียนรู้จากแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้ จาก ศพก./ ศูนย์เครือข่าย ศพก. ด้วยตนเอง	15,995	ราย	67.43
- ขอรับข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตร	15,725	ราย	66.29
- ขอรับบริการด้านการเกษตร	8,885	ราย	37.46
- เข้าร่วมงาน Field Day	5,563	ราย	23.45
- ขอปัจจัยการผลิต	3,388	ราย	14.28
- ขอรับคำปรึกษาปัญหาด้านการเกษตร	3,648	ราย	15.38
- อื่น ๆ	138	ราย	0.58

ตารางที่ 5 การเข้ารับบริการจาก ศพก. ในอนาคตของเกษตรกรผู้ตอบข้อมูล (ต่อ)

รายการ	จำนวน	หน่วย	ร้อยละ
ไม่กลับเข้ามาใช้บริการอีก/ไม่แน่ใจ เนื่องจาก			
- ไม่มีอะไรใหม่ที่น่าสนใจ	51	ราย	5.40
- ไม่สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้	72	ราย	7.63
- อยู่ไกลจากพื้นที่ทำการเกษตร/บ้าน	399	ราย	42.27
- อื่น ๆ	73	ราย	7.73

ที่มา : จากการสำรวจ

2.3 การนำความรู้ที่ได้รับจากการอบรม/ศึกษาดูงานไปปฏิบัติ

หลังจากผ่านการอบรม เกษตรกรได้นำความรู้ที่ได้รับจากการอบรม/ศึกษาดูงาน ไปปฏิบัติต่อ จำนวน 23,541 ราย (คิดเป็นร้อยละ 97.18) และไม่ได้นำไปปฏิบัติ จำนวน 683 ราย (คิดเป็นร้อยละ 2.53) โดยหลักสูตรบังคับ วิชาที่มีการนำไปปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ เศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 15,919 ราย (คิดเป็นร้อยละ 60.39) สามารถนำความรู้ไปปฏิบัติทั้งหมด 5,528 ราย (คิดเป็นร้อยละ 34.73) นำความรู้ไปปฏิบัติได้บางส่วน จำนวน 10,379 ราย (คิดเป็นร้อยละ 65.20) และใช้ไม่ได้ จำนวน 246 ราย (คิดเป็นร้อยละ 1.55) และได้ผลดี จำนวน 8,176 ราย (คิดเป็นร้อยละ 51.36) ผลอยู่ระหว่างรอผล จำนวน 6,958 ราย (คิดเป็นร้อยละ 43.71) และไม่ได้ผล จำนวน 63 ราย (คิดเป็นร้อยละ 0.40) ตามลำดับ

หลักสูตรหลัก วิชาที่มีการนำไปปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ การลดต้นทุน จำนวน 19,342 ราย (คิดเป็นร้อยละ 73.38) สามารถนำความรู้ไปปฏิบัติทั้งหมด 6,792 ราย (คิดเป็นร้อยละ 35.12) นำความรู้ไปปฏิบัติได้บางส่วน จำนวน 12,265 ราย (คิดเป็นร้อยละ 63.41) และใช้ไม่ได้ จำนวน 455 ราย (คิดเป็นร้อยละ 2.35) และได้ผลดี จำนวน 8,658 ราย (คิดเป็นร้อยละ 44.76) ผลอยู่ระหว่างรอผล จำนวน 8,935 ราย (คิดเป็นร้อยละ 46.19) และไม่ได้ผล จำนวน 484 ราย (คิดเป็นร้อยละ 2.50) ตามลำดับ

หลักสูตรเสริม วิชาที่มีการนำไปปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ การบริหารจัดการกลุ่ม/สหกรณ์ จำนวน 6,947 ราย (คิดเป็นร้อยละ 26.36) สามารถนำความรู้ไปปฏิบัติทั้งหมด 2,217 ราย (คิดเป็นร้อยละ 31.91) นำความรู้ไปปฏิบัติได้บางส่วน จำนวน 3,946 ราย (คิดเป็นร้อยละ 56.80) และใช้ไม่ได้ จำนวน 917 ราย (คิดเป็นร้อยละ 13.20) และได้ผลดี จำนวน 2,623 ราย (คิดเป็นร้อยละ 37.76) ผลอยู่ระหว่างรอผล จำนวน 3,158 ราย (คิดเป็นร้อยละ 45.46) และไม่ได้ผล จำนวน 351 ราย (คิดเป็นร้อยละ 5.05) ตามลำดับ

การศึกษาดูงาน สามารถนำความรู้ไปปฏิบัติทั้งหมด 3,711 ราย (คิดเป็นร้อยละ 21.56) นำความรู้ไปปฏิบัติได้บางส่วน จำนวน 12,005 ราย (คิดเป็นร้อยละ 69.74) และใช้ไม่ได้ จำนวน 973 ราย (คิดเป็นร้อยละ 5.65) และได้ผลดี จำนวน 4,102 ราย (คิดเป็นร้อยละ 28.83) ผลอยู่ระหว่างรอผล จำนวน 10,234 ราย (คิดเป็นร้อยละ 59.46) และไม่ได้ผล จำนวน 363 ราย (คิดเป็นร้อยละ 2.11) ตามลำดับ

รายละเอียดข้อมูลตามตารางที่ 6

ตารางที่ 6 การนำความรู้ที่ได้รับจากการอบรม/ศึกษาดูงานไปปฏิบัติ

หลักสูตร	จำนวน เกษตรกร (ราย)	ร้อยละ	การนำไปใช้						ผลที่ได้					
			ทั้งหมด		บางส่วน		ใช้ไม่ได้		ได้ผลดี		อยู่ระหว่างรอผล		ไม่ได้ผล	
			จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. การอบรม ณ ศพก./ศูนย์เครือข่าย ศพก.														
1.1 หลักสูตรบังคับ														
1.1.1 เกษตรทฤษฎีใหม่	12,341	46.82	3,801	30.80	8,447	68.45	644	5.22	5,060	41.00	7,008	56.79	139	1.13
1.1.2 เศรษฐกิจพอเพียง	15,919	60.39	5,528	34.73	10,379	65.20	246	1.55	8,176	51.36	6,958	43.71	63	0.40
1.1.3 เกษตรผสมผสาน/ไร่นาสวนผสม	12,662	48.04	3,842	30.34	8,504	67.16	488	3.85	5,063	39.99	6,698	52.90	162	1.28
1.1.4 การจัดทำบัญชีครัวเรือน	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1.2 หลักสูตรหลัก														
1.2.1 การลดต้นทุน	19,342	73.38	6,792	35.12	12,265	63.41	455	2.35	8,658	44.76	8,935	46.19	484	2.50
1.2.2 การเพิ่มผลผลิต	11,381	43.18	4,195	36.86	6,801	59.76	409	3.59	4,196	36.87	5,973	52.48	105	0.92
1.2.3 การพัฒนาคุณภาพผลผลิต/การจัดทำมาตรฐานการผลิต	8,906	33.79	2,643	29.68	5,535	62.15	412	4.63	2,714	30.47	4,343	48.76	412	4.63
1.2.4 การจัดการด้านการตลาด	5,446	20.66	1,503	27.60	3,457	63.48	538	9.88	1,812	33.27	2,641	48.49	239	4.39
1.2.5 การแปรรูป/การเพิ่มมูลค่าผลผลิต	5,008	19.00	1,210	24.16	2,806	56.03	1,123	22.42	1,366	27.28	2,306	46.05	279	5.57
1.2.6 การจัดการโรคและแมลงศัตรูพืช	15,659	59.41	5,320	33.97	9,763	62.35	463	2.96	7,819	49.93	6,356	40.59	159	1.02
1.2.7 ความรู้ด้านการเกษตรทั่วไป	7,099	26.93	2,361	33.26	4,525	63.74	342	4.82	2,827	39.82	3,607	50.81	105	1.48
1.3 หลักสูตรเสริม														
1.3.1 การบริหารจัดการกลุ่ม/สหกรณ์	6,947	26.36	2,217	31.91	3,946	56.80	917	13.20	2,623	37.76	3,158	45.46	351	5.05
1.3.2 การจัดทำแผนการเกษตร	5,531	20.98	1,429	25.84	3,818	69.03	389	7.03	1,874	33.88	3,024	54.67	153	2.77
1.3.3 การใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า	6,172	23.42	1,613	26.13	4,292	69.54	381	6.17	2,418	39.18	2,915	47.23	232	3.76
1.3.4 อาชีพเสริมเพิ่มรายได้	5,074	19.25	1,528	30.11	3,310	65.23	456	8.99	1,808	35.63	2,523	49.72	125	2.46
1.3.5 อื่น ๆ	2,130	8.08	773	36.29	1,065	50.00	221	10.38	666	31.27	937	43.99	93	4.37
2. การศึกษา/ดูงานนอกสถานที่														
การศึกษา/ดูงานนอกสถานที่	17,123	65.30	3,711	21.56	12,005	69.74	973	5.65	4,102	23.83	10,234	59.46	363	2.11

ที่มา : จากการสำรวจ

ส่วนที่ 3 การได้รับความรู้จากการอบรม/การศึกษาดูงาน แล้วเกิดการเปลี่ยนแปลง

3.1 กิจกรรมด้านพืชที่ได้นำความรู้จากการอบรมไปใช้ แล้วเกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น

หลังจากผ่านการอบรม เกษตรกรได้นำกิจกรรมด้านพืชที่เกษตรกรนำความรู้จากการอบรมไปใช้ แล้วเกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น มากที่สุด คือ กิจกรรมด้านข้าว จำนวน 12,646 ราย (คิดเป็นร้อยละ 70.53) โดยเรื่องที่มีการนำไปใช้มากที่สุด คือ เรื่องลดต้นทุน จำนวน 2,642 ราย (คิดเป็นร้อยละ 20.89) กิจกรรมที่มีการนำความรู้จากการอบรมไปใช้ แล้วเกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น รองลงมา คือ กิจกรรมด้านมันสำปะหลัง จำนวน 2,436 ราย (คิดเป็นร้อยละ 13.59) โดยเรื่องที่มีการนำไปใช้มากที่สุด คือ เรื่องลดต้นทุน จำนวน 415 ราย (คิดเป็นร้อยละ 17.04) และ กิจกรรมที่มีการนำความรู้จากการอบรมไปใช้ แล้วเกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น ลำดับถัดไป คือ กิจกรรมด้านเกษตรทฤษฎีใหม่/ไร่นาสวนผสม จำนวน 2,157 ราย (คิดเป็นร้อยละ 12.03) โดยเรื่องที่มีการนำไปใช้มากที่สุด คือ เรื่องแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่/เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรผสมผสาน/ไร่นาสวนผสม จำนวน 1,377 ราย (คิดเป็นร้อยละ 63.84) ตามลำดับ รายละเอียดข้อมูลตามตารางที่ 7

ตารางที่ 7 กิจกรรมด้านพืชที่ได้นำความรู้จากการอบรมไปใช้ แล้วเกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น

กิจกรรม	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	เรื่องที่น่าสนใจ																							
			เกษตรทฤษฎีใหม่		บัญชีครัวเรือน		ลดต้นทุน		เพิ่มผลผลิต		คุณภาพ/มาตรฐาน		การตลาด		การแปรรูป		การจัดการโรค/แมลง		สารชีวภัณฑ์		ดิน		อาชีพเสริม		อื่นๆ	
			จำนวน (ราย)	ร้อยละ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ข้าว	12,646	70.53	1,680	13.28	250	1.98	2,642	20.89	635	5.02	500	3.95	10	0.08	41	0.32	1,291	10.21	1,423	11.25	918	7.26	15	0.12	79	0.62
มันสำปะหลัง	2,436	13.59	40	1.64	144	5.91	415	17.04	221	9.07	82	3.37	2	0.08	9	0.37	279	11.45	160	6.57	321	13.18	3	0.12	9	0.37
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	458	2.55	77	16.81	10	2.18	131	28	73	15.94	13	2.84	4	0.87	0	0	37	8.08	5	1.09	6	1.31	0	0	0	0
พืชไร่อื่นๆ	690	3.85	10	1.45	2	0.29	91	13.19	90	13.04	50	7.25	0	0	51	7.39	24	3.48	65	9.42	11	1.59	19	2.75	60	8.70
ยางพารา	257	1.43	13	5.06	9	3.50	40	15.56	5	1.95	1	0.39	1	0.39	0	0	33	12.84	7	2.72	28	10.89	9	3.50	4	1.56
ปาล์มน้ำมัน	157	0.88	3	1.91	0	0	31	19.75	0	0	0	0	61	38.85	0	0	0	0	1	0.64	9	5.73	0	0	0	0
อ้อยโรงงาน	220	1.23	2	0.91	2	0.91	97	44.09	11	5.00	5	2.27	0	0	32	14.55	24	10.91	4	1.82	18	8.18	1	0.45	0	0
ไม้ผล/ไม้ยืนต้นอื่นๆ	1,216	6.78	267	21.96	28	2.30	113	9.29	46	3.78	43	3.54	2	0.16	22	1.81	160	13.16	109	8.96	121	9.95	52	4.28	65	5.35
ทุเรียน	368	2.05	99	26.90	0	0	79	21.47	2	0.54	1	0.27	4	1.09	0	0	45	12.23	36	9.78	11	2.99	0	0	0	0
ลำไย	183	1.02	1	0.55	0	0	31	16.94	0	0	33	18.03	0	0	30	16.39	4	2.19	0	0	1	0.55	0	0	0	0
เงาะ	101	0.56	57	56.44	0	0	0	0	1	0.99	7	6.93	0	0	0	0	1	0.99	1	0.99	0	0	4	3.96	0	0
มะม่วง	338	1.89	21	6.21	9	2.66	37	10.95	1	0.30	63	18.64	50	14.79	47	13.91	69	20.41	9	2.66	18	5.33	2	0.59	7	2.07
มังคุด	1	0.01	1	100.00	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ไม้ดอก ไม้ประดับ	77	0.43	10	12.99	4	5.19	14	18.18	0	0	9	11.69	0	0	0	0	7	9.09	14	18.18	12	15.58	1	1.30	0	0
พืชผัก	2,136	11.91	258	12.08	10	0.47	171	8.01	176	8.24	205	9.60	84	3.93	100	4.68	186	8.71	374	17.51	104	4.87	49	2.29	4	0.19
เกษตรทฤษฎีใหม่/เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรผสมผสาน/ไร่นาสวนผสม	2,157	12.03	1,377	63.84	97	4.5	85	3.94	27	1.25	21	0.97	4	0.19	11	0.51	68	3.15	134	6.21	100	4.64	17	0.79	1	0.05

ที่มา : จากการสำรวจ

3.2 กิจกรรมด้านปศุสัตว์ /ประมงที่ได้นำความรู้จากการอบรมไปใช้ แล้วเกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น

หลังจากผ่านการอบรม เกษตรกรได้นำกิจกรรมด้านปศุสัตว์ /ประมงที่เกษตรกรนำความรู้จากการอบรมไปใช้ แล้วเกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น มากที่สุด คือ กิจกรรมด้านโคเนื้อ จำนวน 1,065 ราย (คิดเป็นร้อยละ 4.04) กิจกรรมที่มีการนำความรู้จากการอบรมไปใช้ แล้วเกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น รองลงมา คือ กิจกรรมด้านไก่พื้นเมือง จำนวน 706 ราย (คิดเป็นร้อยละ 2.68) และ กิจกรรมที่มีการนำความรู้จากการอบรมไปใช้ แล้วเกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น ลำดับถัดไป คือ กิจกรรมด้านอื่น ๆ จำนวน 361 ราย (คิดเป็นร้อยละ 1.37) ตามลำดับ รายละเอียดข้อมูลตามตารางที่ 8

ตารางที่ 8 กิจกรรมด้านปศุสัตว์ /ประมงที่ได้นำความรู้จากการอบรมไปใช้ แล้วเกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น

กิจกรรม	จำนวน	หน่วย	ร้อยละ
โคเนื้อ	1,065	ราย	4.04
โคนม	20	ราย	0.08
ไก่พื้นเมือง	706	ราย	2.68
ไก่เนื้อ	58	ราย	0.22
ไก่ไข่	245	ราย	0.93
แกะ	8	ราย	0.03
แพะ	90	ราย	0.34
กระป๋อง	67	ราย	0.25
ปลานิล	251	ราย	0.95
ปลาดุก	357	ราย	1.35
ปลากะพง	1	ราย	0.00
ปลาตะเพียน	175	ราย	0.66
กุ้ง	77	ราย	0.29
ปู	4	ราย	0.02
จิ้งหรีด	4	ราย	0.02
หม่อนไหม	71	ราย	0.27
อื่น ๆ	361	ราย	1.37

ที่มา : จากการสำรวจ

3.3 การได้รับการส่งเสริมและผลที่เกิดขึ้นในแต่ละกิจกรรมของโครงการ เปรียบเทียบก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ ศพก.

3.3.1 การรับรองมาตรฐานผลผลิต

เปรียบเทียบการรับรองมาตรฐานผลผลิต ทั้งก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ ศพก. พบว่า โดยรวมหลังการเข้าร่วมโครงการ ผลผลิตของเกษตรกรมีการรับรองมาตรฐานเพิ่มขึ้น จำนวน 4,046 ราย (คิดเป็นร้อยละ 19.23) โดยก่อนเข้าร่วมโครงการ ผลผลิตของเกษตรกรไม่มีการรับรองมาตรฐาน มากที่สุด จำนวน 20,759 ราย (คิดเป็นร้อยละ 78.75) รองลงมา มีการรับรองมาตรฐาน GAP จำนวน 1,899 ราย (คิดเป็นร้อยละ 7.20) และ มีการรับรองมาตรฐานอินทรีย์ จำนวน 413 ราย (คิดเป็นร้อยละ 1.57) ตามลำดับ และหลังเข้าร่วมโครงการ ผลผลิตของเกษตรกรไม่มีการรับรองมาตรฐาน มากที่สุด จำนวน 15,227 ราย (คิดเป็นร้อยละ 57.77) จำนวนลดลงจากก่อนเข้าร่วมโครงการ 5,532 ราย รองลงมา มีการรับรองมาตรฐาน GAP จำนวน 3,721 ราย (คิดเป็นร้อยละ 14.12) จำนวนเพิ่มขึ้นจากก่อนเข้าร่วมโครงการ 1,822 ราย และ มีการรับรองมาตรฐานอินทรีย์ จำนวน 687 ราย (คิดเป็นร้อยละ 2.61) จำนวนเพิ่มขึ้นจากก่อนเข้าร่วมโครงการ 274 ราย ตามลำดับ รายละเอียดข้อมูลตามตารางที่ 9

ตารางที่ 9 การรับรองมาตรฐานผลผลิต

ผลผลิตที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน	ก่อนเข้าร่วมโครงการ		เกิดการเปลี่ยนแปลง		หลังเข้าร่วมโครงการ	
	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ไม่มีมาตรฐาน	20,759	78.75	4,046	19.23	15,227	57.77
ตัว Q	165	0.63			228	0.86
GAP	1,899	7.20			3,721	14.12
GMP	66	0.25			26	0.10
ฮาลาล	39	0.15			8	0.03
อินทรีย์	413	1.57			687	2.61
มาตรฐานผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชน	64	0.24			77	0.29
ออร์แกนิกส์	80	0.30			162	0.61
อื่น ๆ	56	0.21			506	1.92

ที่มา : จากการสำรวจ

3.3.2 ช่องทางการจัดจำหน่ายผลผลิต

เปรียบเทียบช่องทางการจัดจำหน่ายผลผลิต ทั้งก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ ศพก. พบว่า โดยรวมหลังการเข้าร่วมโครงการ เกษตรกรมีช่องทางการจัดจำหน่ายผลผลิต เพิ่มขึ้น จำนวน 6,173 ราย (คิดเป็นร้อยละ 28.55) โดยก่อนเข้าร่วมโครงการ เกษตรกรมีช่องทางการจัดจำหน่ายผลผลิตผ่านโรงสี/พ่อค้าคนกลาง มากที่สุด จำนวน 13,615 ราย (คิดเป็นร้อยละ 51.65) รองลงมา มีช่องทางการจัดจำหน่ายผลผลิต โดยผ่านตลาดในท้องถิ่น จำนวน 8,972 ราย (คิดเป็นร้อยละ 34.03) และ เกษตรกรมีช่องทางการจัดจำหน่ายผลผลิตผ่านจัดจำหน่ายบนพื้นที่ของท่าน จำนวน 8,943 ราย (คิดเป็นร้อยละ 33.92) ตามลำดับ และหลังเข้าร่วมโครงการ เกษตรกรมีช่องทางการจัดจำหน่ายผลผลิตผ่านโรงสี/พ่อค้าคนกลาง มากที่สุด

จำนวน 12,480 ราย (คิดเป็นร้อยละ 47.35) รองลงมา มีช่องทางการจัดจำหน่ายผลผลิตโดยผ่านตลาด ในท้องถิ่น จำนวน 9,248 ราย (คิดเป็นร้อยละ 35.08) และ เกษตรกรมีช่องทางการจัดจำหน่ายผลผลิตผ่าน การจัดจำหน่ายบนพื้นที่ของท่าน จำนวน 8,358 ราย (คิดเป็นร้อยละ 31.71) ตามลำดับ รายละเอียดข้อมูลตาม ตารางที่ 10

ตารางที่ 10 ช่องทางการจัดจำหน่ายผลผลิต

ผลผลิตได้รับการรับรองมาตรฐาน	ก่อนเข้าร่วมโครงการ		เกิดการเปลี่ยนแปลง		หลังเข้าร่วมโครงการ	
	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
จัดจำหน่ายบนพื้นที่ของท่าน	8,943	33.92	6,173	28.55	8,358	31.71
ตลาดในท้องถิ่น	8,972	34.03			9,248	35.08
โรงสี/พ่อค้าคนกลาง	13,615	51.65			12,480	47.35
สหกรณ์	1,063	4.033			1,736	6.59
ช่องทางออนไลน์	614	2.33			2,463	9.34
อื่น ๆ	1,016	3.85			1,827	6.93

ที่มา : จากการสำรวจ

3.3.3 รายจ่ายครัวเรือนเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

เกษตรกรมีรายจ่ายครัวเรือนเฉลี่ย ก่อนเข้าร่วมโครงการ จำนวน 8,630 บาท/เดือน และหลังเข้าร่วมโครงการ มีเกษตรกรที่สามารถลดรายจ่ายครัวเรือนลงได้ จำนวน 15028 ครัวเรือน (คิดเป็น ร้อยละ 69.61) ซึ่งรายจ่ายครัวเรือนเฉลี่ยที่ลดลงนั้น อยู่ที่ 7,670.45 บาท/เดือน ลดลงเฉลี่ย 1,208.87 บาท/เดือน

3.3.4 ปัญหาด้านการเกษตรที่เกษตรกรประสบ

ปัญหาที่เกษตรกรประสบมากที่สุด ได้แก่ ปัญหาปัจจัยการผลิต (พันธุ์ ปุ๋ย ยากำจัด ศัตรูพืช ฮอร์โมนบำรุงพืช น้ำมัน และแรงงาน) มีราคาสูงขึ้น จำนวน 10,597 ราย (คิดเป็นร้อยละ 33.91) รองลงมา คือ ปัญหาการระบาดของโรค แมลง และศัตรูพืชต่าง ๆ มีเกษตรกรประสบปัญหาดังกล่าว จำนวน 6,515 ราย (คิดเป็นร้อยละ 20.85) และปัญหาด้านการตลาด ซึ่งเกษตรกรไม่สามารถกำหนดราคาเองได้ จำนวน 6307 ราย (คิดเป็นร้อยละ 20.18) ตามลำดับ

ทุกปัญหาที่เกษตรกรประสบนั้น เมื่อผ่านการเข้าร่วมโครงการแล้ว ความรู้ที่ได้ สามารถแก้ไขปัญหาได้ทั้งหมด จำนวน 1,323 ราย (คิดเป็นร้อยละ 7.12) แก้ไขได้บางส่วน จำนวน 12,736 ราย (คิดเป็นร้อยละ 68.51) และแก้ไขปัญหาไม่ได้ จำนวน 4,532 ราย (คิดเป็นร้อยละ 24.38) ตามลำดับ รายละเอียดข้อมูลตามตารางที่ 11

ตารางที่ 11 ปัญหาด้านการเกษตรที่เกษตรกรประสบ

กิจกรรม	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ปัญหาด้านการเกษตรที่เกษตรกรประสบ		
- ปัจจัยการผลิตมีราคาสูง (พันธุ์ ปุ๋ย ยากำจัดศัตรูพืช ฮอร์โมน บำรุงพืช น้ำมัน แรงงาน)	10,597	33.91

ตารางที่ 11 ปัญหาด้านการเกษตรที่เกษตรกรประสบ (ต่อ)

กิจกรรม	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ปัญหาด้านการเกษตรที่เกษตรกรประสบ (ต่อ)		
- ปัญหาการระบาดของโรค แมลง และศัตรูพืชต่าง ๆ	6,515	20.85
- ปัญหาด้านการตลาด เกษตรกรไม่สามารถกำหนดราคาเองได้	6307	20.18
- ภัยธรรมชาติ (น้ำท่วม ภัยแล้ง ฝนทิ้งช่วง พายุ)	4012	12.84
- ปัญหาน้ำใช้เพื่อการเกษตร	2766	8.85
- สภาพดินไม่อุดมสมบูรณ์	292	0.93
- ผลผลิตไม่มีคุณภาพ ปริมาณลดลง	264	0.84
- วัชพืช	200	0.64
- การเข้าถึงแหล่งเงินทุน	174	0.56
- เกษตรกรขาดความรู้ ความชำนาญ	92	0.29
- ไม่มีที่ดินทำกิน	27	0.09
การนำความรู้ไปใช้แก้ไขปัญหาของเกษตรกร		
- แก้ไขได้ทั้งหมด	1,323	7.12
- แก้ไขได้บางส่วน	12,736	68.51
- แก้ไขปัญหาไม่ได้	4,532	24.38

ที่มา : จากการสำรวจ

3.3.5 ด้านการใช้ปุ๋ย (เคมี/อินทรีย์) ทุกกิจกรรมเกษตรตลอด 1 ปี

ก่อนเข้าร่วมโครงการ เกษตรกรมีปริมาณการใช้ปุ๋ยเคมีเฉลี่ยอยู่ที่ 1,130.42 กิโลกรัม ปริมาณการใช้ปุ๋ยอินทรีย์เฉลี่ยอยู่ที่ 3,024 กิโลกรัม และหลังเข้าร่วมโครงการ เกษตรกรมีปริมาณการใช้ปุ๋ยเคมีเฉลี่ยอยู่ที่ 911.41 กิโลกรัม ปริมาณการใช้ปุ๋ยอินทรีย์เฉลี่ยอยู่ที่ 1,278.80 กิโลกรัม เกษตรกรมีการเปลี่ยนแปลงในการใช้ปุ๋ย (เคมี/อินทรีย์) จำนวน 13,453 ราย (คิดเป็นร้อยละ 66.65) รายละเอียดข้อมูลตามตารางที่ 12

ตารางที่ 12 ด้านการใช้ปุ๋ย (เคมี/อินทรีย์) ทุกกิจกรรมเกษตรตลอด 1 ปี

กิจกรรม	ก่อนเข้าร่วมโครงการ		เกิดการเปลี่ยนแปลง		หลังเข้าร่วมโครงการ	
	จำนวน	หน่วย	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	จำนวน	หน่วย
ปริมาณการใช้ปุ๋ย (เคมี/อินทรีย์)						
- ปริมาณการใช้ปุ๋ยเคมี	1,130.42	กิโลกรัม	13,453	66.65	911.41	กิโลกรัม
- ปริมาณการใช้ปุ๋ยอินทรีย์	3,024	กิโลกรัม			1,278.80	กิโลกรัม
มูลค่าปุ๋ย (เคมี/อินทรีย์)						
- มูลค่าปุ๋ยเคมี	19,378.60	บาท			33,060.75	บาท
- มูลค่าปุ๋ยอินทรีย์	5,179.42	บาท			5,811.34	บาท

ที่มา : จากการสำรวจ

3.3.6 ด้านการใช้สาร (เคมี/ชีวภาพ) ทุกกิจกรรมเกษตรตลอด 1 ปี

ก่อนเข้าร่วมโครงการ เกษตรกรมีปริมาณการใช้สารเคมีเฉลี่ยอยู่ที่ 296.64 ลิตร ปริมาณการใช้สารชีวภาพเฉลี่ยอยู่ที่ 242.93 ลิตร และหลังเข้าร่วมโครงการ เกษตรกรมีปริมาณการใช้สารเคมีเฉลี่ยอยู่ที่ 41.11 ลิตร ปริมาณการใช้สารชีวภาพเฉลี่ยอยู่ที่ 83.92 ลิตร เกษตรกรมีการเปลี่ยนแปลงในการใช้สาร (เคมี/ชีวภาพ) จำนวน 7,378 ราย (คิดเป็นร้อยละ 55.95) รายละเอียดข้อมูลตามตารางที่ 13

ตารางที่ 13 ด้านการใช้สาร (เคมี/ชีวภาพ) ทุกกิจกรรมเกษตรตลอด 1 ปี

กิจกรรม	ก่อนเข้าร่วมโครงการ		เกิดการเปลี่ยนแปลง		หลังเข้าร่วมโครงการ	
	จำนวน	หน่วย	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	จำนวน	หน่วย
ปริมาณการใช้สาร (เคมี/ชีวภาพ)						
- ปริมาณการใช้สารเคมี	296.64	ลิตร	7,378	55.95	41.11	ลิตร
- ปริมาณการใช้สารชีวภาพ	242.93	ลิตร			83.92	ลิตร
มูลค่าสาร (เคมี/ชีวภาพ)						
- มูลค่าสารเคมี	8,374.38	บาท			8,100.33	บาท
- มูลค่าสารชีวภาพ	1,047.67	บาท			956.64	บาท

ที่มา : จากการสำรวจ

ส่วนที่ 4 รายได้ และรายจ่ายในภาคเกษตร ก่อนและหลังเข้ารับการอบรมในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 โดยรวม

หลังเข้ารับการอบรม เกษตรกรมีรายได้ภาคการเกษตรเพิ่มขึ้นร้อยละ 11.85 ของรายได้รวมของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ และรายได้ครัวเรือนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 13.78 ของรายได้ครัวเรือนเฉลี่ย และเกษตรกรมีรายจ่ายภาคการเกษตรลดลงร้อยละ 11.98 ของรายได้รวมของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ และรายจ่ายครัวเรือนเฉลี่ยลดลงร้อยละ 9.00 ของรายจ่ายครัวเรือนเฉลี่ย รายละเอียดข้อมูลตามตารางที่ 14

ตารางที่ 14 รายได้-รายจ่ายในภาคเกษตร ก่อนและหลังเข้ารับการอบรม

รายการ	ก่อนเข้าร่วมโครงการ	หลังเข้าร่วมโครงการ
	จำนวน (บาท)	จำนวน (บาท)
รายได้ภาคการเกษตร		
- จำนวนเงินทั้งหมด	2,161,037,791.00	2,417,186,668.00
- รายได้เฉลี่ย (ครัวเรือน/ปี)	107,820.08	122,674.92
- รายได้เพิ่มขึ้น	256,148,877.00	14,854.85
รายจ่ายภาคการเกษตร		
- จำนวนเงินทั้งหมด	2,442,157,732.83	2,149,538,585.31
- รายได้เฉลี่ย (ครัวเรือน/ปี)	96,242.67	87,578.98
- รายจ่ายลดลง	292,619,147.52	8,663.69

ที่มา : จากการสำรวจ

ส่วนที่ 5 ระดับความพึงพอใจ ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ

5.1 ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการใช้บริการ ศพก. (ระดับคะแนน 1 น้อยที่สุด – 5 มากที่สุด)

เกษตรกรมีระดับความพึงพอใจต่อการใช้บริการ ศพก. มากที่สุด ใน 4 ประเด็น ได้แก่ องค์ความรู้ของประธานศูนย์และทีมงาน หลักสูตรที่กำหนดตรงกับความต้องการ วิทยากรภายนอกในการถ่ายทอดความรู้ และการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้ รองลงมา มีระดับความพึงพอใจมาก ใน 4 ประเด็น ได้แก่ อาคารเรียนรู้อ่างน้ำ ฐาน/แปลงเรียนรู้ และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้ รายละเอียดข้อมูลตามตารางที่ 15

ตารางที่ 15 ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการใช้บริการ ศพก.

รายการ	ระดับคะแนน	ระดับความพึงพอใจ
อาคารเรียนรู้อ่างน้ำ	4.17	มาก
ห้องน้ำ	3.84	มาก
ฐาน/แปลงเรียนรู้	4.16	มาก
องค์ความรู้ของประธานศูนย์และทีมงาน	4.38	มากที่สุด
หลักสูตรที่กำหนดตรงกับความต้องการ	4.29	มากที่สุด
รูปแบบการถ่ายทอดความรู้	4.28	มาก
วิทยากรภายนอกในการถ่ายทอดความรู้	4.42	มากที่สุด
การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้	4.26	มากที่สุด

ที่มา : จากการสำรวจ

หมายเหตุ แบบสอบถามเป็นแบบ Rating Scale เป็นข้อความเชิงบวกทั้งหมด แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ พึงพอใจมากที่สุด พึงพอใจมาก พึงพอใจปานกลาง พึงพอใจน้อย และพึงพอใจน้อยที่สุด โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ระดับความพึงพอใจ	คะแนน	เกณฑ์ประเมินระดับความคิดเห็น ($\bar{x}$)
มากที่สุด	5	4.21 - 5.00
มาก	4	3.41 - 4.20
ปานกลาง	3	2.61 - 3.40
น้อย	2	1.81 - 2.60
น้อยที่สุด	1	1.00 - 1.80

5.2 ปัญหาอุปสรรคในการใช้บริการ ศพก./ศูนย์เครือข่าย ได้แก่

- 1) ศพก.บางแห่งอยู่ไกล เดินทางไม่สะดวก
- 2) ขาดเครื่องโสตทัศนศึกษา ที่ใช้ในการบรรยาย
- 3) ตัวอาคาร ห้องน้ำ ยังไม่สมบูรณ์
- 4) ขาดอุปกรณ์ให้ผู้เข้าอบรมได้ร่วมเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติ
- 5) วิทยากรในการถ่ายทอดความรู้ในศูนย์มีน้อย
- 6) เครือข่ายอินเทอร์เน็ตและสัญญาณโทรศัพท์ไม่ค่อยมีสัญญาณ
- 7) เครื่องมืออุปกรณ์ในการให้บริการไม่ครบ
- 8) ฐานเรียนรู้ของ ศพก.เครือข่าย ยังไม่สามารถเรียนรู้ได้อย่างเต็มที่

- 9) ฐานเรียนรู้ยังไม่หลากหลาย และไม่สมบูรณ์
- 10) ป้ายบอกทางไปศูนย์ไม่ชัดเจน

5.3 สิ่งที่ต้องปรับปรุง/ข้อเสนอแนะ

- 1) ปรับปรุงอาคารอบรมเกษตรกรและเพิ่มฐานเรียนรู้
- 2) ปรับปรุงป้ายทางเข้าศูนย์ให้ชัดเจนขึ้น
- 3) พัฒนา ศพก. เครือข่าย ในพื้นที่ให้สอดคล้องกับสินค้า
- 4) พัฒนาฐานเรียนรู้ให้ตรงตามความสนใจของเกษตรกร
- 5) พัฒนาสื่อและสถานที่อบรม จัดฐานเรียนรู้ให้เป็นหมวดหมู่
- 6) เพิ่มฐานเรียนรู้แบบยั่งยืน อยากรให้มีการให้ความสำคัญกับชุมชนโดยรวมกลุ่มจัดกิจกรรมต่าง ๆ
- 7) เพิ่มศักยภาพของบุคลากร โดยมีค่าตอบแทนเป็นรายวัน
- 8) เพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวกในศูนย์เครือข่าย
- 9) เพิ่มสื่อการเรียนรู้
- 10) เพิ่มหลักสูตรเรียนรู้ด้านการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร